

VERZETSNUMMER

Uitgave nr 1

De Schijnwerper
Haastrecht

DE WAARHEID

VOLKSDAGBLAD VOOR NEDERLAND

DE SCHIJNWERPER SPEELT "HANNIE SCHAFT"

Deze speciale verzetskrant wordt u aangeboden door toneelvereniging "De Schijnwerper" uit Haastrecht. In november spelen wij een toneelstuk waar verzetsstrijdster Hannie Schaft in het middelpunt staat. Over haar werk en dat van haar groep medestrijders heeft Helmert Woudenberg in 2010 een nieuw toneelstuk geschreven. In de stijl van de oorlogsjaren informeren wij u over het verzet in deze periode en een aantal personen uit ons stuk. In november brengen wij een tweede editie uit met nog meer informatie en details over de uitvoeringen. Het blijft helaas actueel wat de schrijver over Hannie zegt: "Omdat ze bij zoveel onrecht niet meer lijdzaam en werkeloos wilde toekijken".

IN VERZET

Bij welke verzetsgroep zat Hannie Schaft en hoe ging deze groep te werk?

Hannie Schaft zat bij de verzetsgroep "de Raad van Verzet" (RVV). Ze sloot zich bij deze verzetsgroep aan vlak nadat ze weigerde de loyaliteitsverklaring te tekenen. Dit was ongeveer maart/april 1943. Deze verzetsgroep is vooral bekend geworden om zijn agressieve verzet tegen de nazi's en zijn aanslagen op NSB'ers en andere landverraders.

Er is niet zo heel veel bekend over hoe deze groep te werk ging. Wat we wel weten is dat de Raad van Verzet geleid werd door Frans van der Wiel en dat Hannie heel veel respect voor hem had. Frans van der Wiel was een heel verbitterde man.

Hij leefde voor het verzet vanaf het moment dat zijn vrouw vermoord werd door de Duitse bezetter. De eerste actie van de Raad van Verzet waar Hannie bij betrokken was, was de april-mei stakingen in 1943.

Dit was om te protesteren tegen het feit dat alle voormalige Nederlandse soldaten naar Duitsland moesten gaan om in de fabrieken van de Nazi's te werken.

Na deze actie kwam Hannie tot de conclusie dat passief verzet zoals stakingen, illegale krantjes rondbrengen en onderduikers helpen niet genoeg was en besloot ze voortaan over te gaan op actiever verzet.

De raad van Verzet werd door veel mensen gezien als een communistische verzetsgroep, omdat veel van de leiders en bekende leden communistisch waren. Toch klopte dit beeld niet helemaal. Volgens Truus Menger Oversteegen, de collega van Hannie Schaft in het verzet, klopt dit niet. Ondanks dat er veel communisten in de groep zaten was de RVV een combinatie van verschillende achtergronden. Het liep

allemaal door elkaar heen: het verzet is eigenlijk ontstaan uit aan de ene kant gereformeerden en aan de andere kant communisten.

De RVV was een goed georganiseerde groep met veel goeie leden die hardhandig verzet boden. Het was een strijd die erg zwaar was, maar het doel ervan belangrijk genoeg was om toch je leven er voor te geven: Vrijheid. Want wat is een wereld zonder vrijheid?

CONCORDIA

"Hannie Schaft" wordt gespeeld in Cultureel Centrum Concordia te Haastrecht op zaterdag 17 november, zondag 18 november (matinee), vrijdag 23 en zaterdag 24 november.

Kaarten en meer informatie op www.deschijnwerper.nl

HANNIE

Hannie is negentien jaar als de Duitsers op 10 mei 1940 Nederland binnenvallen. Ze studeert in Amsterdam. Hannie is kwaad als haar joodse vriendinnen te maken krijgen met anti-joodse maatregelen. Sonja en Philine krijgen een J in hun persoonsbewijs en in 1942 moeten ze een jodenster dragen. Hannie steelt voor hen persoonsbewijzen zonder J. Het is haar eerste verzetsdaad. Ze regelt onderduikadressen voor haar vriendinnen, en later ook voor anderen.

Verklaring

Begin 1943 moet elke student een verklaring van gehoorzaamheid aan de Duitse bezetters ondertekenen. Wie weigert mag niet meer studeren. Hannie tekent niet en stort zich volledig op het ver-

zet. Via via komt ze bij een gewapende verzetsgroep.

Anti-joodse maatregelen

In de herfst van 1940 komen de Duitsers met de eerste maatregelen tegen de joden. Joodse docenten mogen geen les meer geven. Hannie bespreekt het met haar huisgenote

Kom bij ons

'Het eerste adres dat Hannie voor mij verzorgde was in Zeist. Toen ik daar weg moest heb ik Hannie opgebeld om te vragen of ze een oplossing wist. Zonder aarzelen zei ze, ook uit naam van haar ouders: "Kom bij ons." Philine Polak, haar joodse vriendin

TRUUS EN FREDDIE

14 en 16 jaar oud

Freddie en Truus zijn aan het begin van de oorlog veertien en zestien jaar. Hun moeder heeft een stencilmachine in huis waarmee ze verzetskranten gaat maken. Het is vanzelfsprekend dat haar dochters ook in verzet komen. Ze schilderen leuzen tegen de Duitsers op straat, ze verspreiden oproepen tot verzet en strooien spijkers op wegen waar veel Duitse auto's rijden.

1941. Truus rechts, Freddie links.

In een verzetsgroep

In 1941 worden de zusjes gevraagd zich aan te sluiten bij een gewapende verzetsgroep. De commandant wil graag vrouwen bij zijn groep, omdat die minder opvallen. Hij heeft gehoord dat de zusjes niet bang zijn. Ze moeten bruggen, spoorlijnen en fabrieken oplazen en bommen plaatsen. Ze moeten een wapen dragen, om bij een actie zonnodig te schieten. Truus en Freddie aarzelen kort, maar besluiten het te doen.

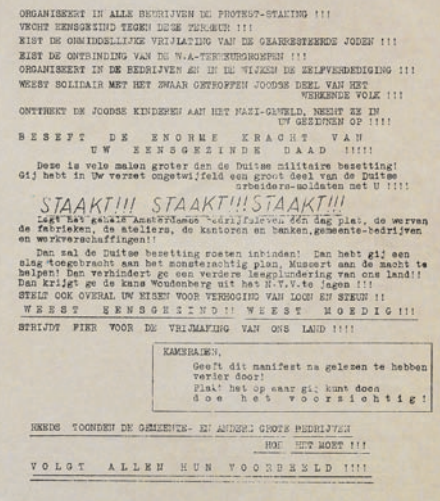
Verzetsblaadje

Truus: 'Ik ben met een jongerengroep begonnen met het maken en verspreiden van een illegaal (=verzets) blaadje, De Koevoet, speciaal bedoeld voor scholieren in Haarlem.'

Truus: 'Wij konden niet gewelddoos toezien tijdens de oorlog. Dat had niks te maken met een land waar je tegen was, maar met de racistische ideeën van de nazi's. De nazi's wilden een volk met blauwe ogen en blond haar. Alle anderen volken en rassen waren volgens de nazi's slecht. Daar waren wij tegen.'

ILLEGALE KRANTEN

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden er verschillende illegale krantjes rondgebracht. Deze krantjes ontstonden doordat de normale Nederlandse kranten onder Duits toezien werden gepubliceerd. Hierdoor stond in die kranten alleen wat de Duitsers wilden. Illegale bladen als De Uitkijk, het christelijke blad Trouw, dat in Hillegom werd gedrukt, Het Londennieuws, De Vonk, De Vlam en De Waarheid kwamen regelmatig uit. Dit laatste blad is een van de populairste kranten geweest en werd verzorgd door leden van de Communistische Partij Nederland (CPN). In april 1943 ontstond uit de Waarheidsgroep in Haarlem een sabotageploeg, de latere Raad van Verzet (RVV). Deze groep hield zich met allerlei vormen van verzet bezig, met name het gewapende.

Truus: 'Mijn moeder waarschuwde altijd als ik kranten ging rondbrengen: "Kijk om je heen, pas op dat je niet gevolgd wordt." Toen was ik me wel bewust dat het werk gevaarlijk was.'

Deze verzetskrant is een uitgave van toneelvereniging
"De Schijnwerper", www.deschijnwerper.nl